

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Роман ПЕТРИШИН

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ**
для вступників за освітнім рівнем
«Магістр»
(повна форма навчання)

Галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 034 Культурологія

Схвалено Вченою радою філологічного факультету
Протокол № 8 від «26» квітня 2023 р.

Голова ради

Борис БУНЧУК

Чернівці - 2023

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступного випробування розроблена для зарахування на денну та заочну форму навчання за спеціальністю 034 – культурологія, освітнім рівнем «магістр».

Програма містить основні вимоги до вступників – потенційних здобувачів вищої освіти, які мають намір здобути другий (магістерський) рівень вищої освіти зі спеціальності 034 – культурологія (зарахування на базі диплому бакалавра, спеціаліста або магістра), виданих закладами вищої освіти.

В основу програми вступних випробувань покладено зміст базових культурологічних і суспільствознавчих навчальних дисциплін, засвоєння яких є важливою складовою підготовки до вступу на філологічний факультет Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича і здобуття вищої освіти за освітнім рівнем «магістр» зі спеціальності 034 – культурологія.

Програму розроблено з урахуванням матеріалів сучасних підручників, посібників, хрестоматій і довідково-словникової літератури з культурології, зокрема, рекомендованих Міністерством освіти і науки України, а також зважаючи на використання евристичного досвіду викладання культурологічних дисциплін у провідних ЗВО України.

Головною метою вступних тестових випробувань за цією програмою є:

- виявлення знань та вмінь вступника оперувати базовими культурологічними поняттями і категоріями;
- оцінка навичок аналітичного мислення та здатності абітурієнтом оцінювати специфіку становлення та розвитку культури;
- узагальнення знань вступника щодо провідних тенденцій розвитку сучасної культурологічної думки.

Програма сфокусована так, щоб абітурієнт, розкриваючи основний зміст завдань, зміг виявити рівень володіння фаховими компетенціями, які повинен мати випускник першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 034 – культурологія і претендент за навчання за другим (магістерським) рівнем такої освіти.

Для успішного складання вступних випробувань абітурієнту необхідно підтвердити:

- обізнаність з першоджерелами та вміння аналізувати їхні провідні ідеї для аналізу й узагальнення актуальних проблем культурології;
- вміння оперувати культурологічними поняттями і категоріями;
- розуміння предметного поля культурології, конкретних його науково-дослідницьких підсистем;
- знання про історичний розвитку культури та її суспільних функцій;
- здатність самостійно аналізувати та узагальнювати тенденції культурного розвитку.

Фаховий вступний іспит з культурології містить питання здебільшого

із таких навчальних дисциплін, як «Вступ до спеціальності «Культурологія», «Історія української культури», «Первісна культура», «Культура Сходу», «Культура Античності», «Культура Європейського Середньовіччя» «Культура Європейського Відродження», «Культура Нового Часу», «Сучасна культура», «Музеєзнавство», «Театрознавство» тощо.

Тема 1. Культурологія як наука: предмет і завдання дисципліни

Становлення культурології як науки і визначення основних напрямів культурологічних досліджень. Важливість культурологічної освіти на сучасному етапі підготовки спеціалістів для різних сфер людської діяльності.

Діяльнісний підхід у культурології, її предмет та основні категорії. Зв'язок культурології з іншими науками. Основні напрями і школи культурології. Українська культурологічна думка: М. Костомаров, І. Нечуй-Левицький, Дм. Дорошенко, І. Огієнко, Дм. Донцов, Дм. Чижевський, Є. Маланюк, О. Кульчицький, І. Мірчук, В. Янів, М. Шлемкевич, М. Попович та ін. Визначальні принципи культурологічного дослідження, методи культурології.

Тема 2. Культура: визначення поняття та сутність феномену

Етимологія терміну «культура». Еволюція поглядів на культуру; Аксиологічний і антропологічний підходи до культури. Сучасні підходи до визначення культури. Поняття морфології культури. Мова культури: цінність, норма, знак, символ. Культура як система цінностей. Структура культури: матеріальна і духовна культура. Види культури (культура спілкування, культура освіти, моральна, естетична, релігійна, політична, правова, наукова, економічна та культура міжнаціональних відносин). Специфічні риси повсякденної культури. Звичай та обряд, традиція як засіб трансляції культурного надбання. Структура спеціалізованої культури: сфера пізнання та відображення світу (наука, релігія, мистецтво), сфера соціальної організації та регуляції (мораль, право, політика, ідеологія), сфера нагромадження та трансляції досягнень культури (інформація, виховання, освіта).

Тема 3. Функції та типологічні класифікації культур

Культурний поліморфізм та багатоманітність функцій культури. Адаптивна функція культури. Інтегративна функція культури. Комунікативна функція культури. Культура як колективна пам'ять. Сигніфікаційна функція культури. Соціалізуюча функція культури. Поняття інкультурації. Регулятивно-нормативна функція культури. Ціннісно-орієнтаційна функція культури. Поняття культурної цінності. Інші функції культури: пізнавальна, світоглядна, виховна.

Специфіка та основні завдання типології культури. Поняття «тип культури» та «культурна ідентифікація». Світова культура як макросистема. Єдність і багатоманітність світової культури: співвідношення понять «світова» і «загальнолюдська» культура. Етнічна, національна і регіональна культурна своєрідність, їх взаємозв'язок. Поняття субкультури.

Тема 4. Культура як соціальне явище

Культура – спосіб діяльності людини. Людина як суб'єкт культури. Діяльнісна основа культури. Співвідношення природи і культури. Поняття сакралізації, перших релігійних вірувань, міфологічні моделі світу давніх народів. Технічний прогрес і культура; порушення рівноваги у природному середовищі.

Культура і суспільство. Співвідношення культури і цивілізації. Проблеми соціокультурної динаміки, сучасної цивілізації і взаємодії культур. Різновиди взаємодії національних культур: діалог і взаємозбагачення, акультурація, зовнішнє запозичення, асиміляція. Можливість трансформації культурних цінностей, міжкультурні впливи, творче сприйняття культурної спадщини, проблема культурного синтезу.

Тема 5. «Просторові» феномени культури

Трьохмірна модель культури. Емпіричні та теоретичні знання в культурології. Теоретична модель культури. Культурологічний простір – як простір, утворений багатьма феноменами культури. Виміри культурного простору: знання, цінності, регулятиви. Культурні форми та їхні основні властивості. Форми культурного простору: національні культури, регіональні культури, цивілізації.

Ментальне поле культури, його особливості, рівні ментальності. Менталітет – як проекція загального світу культури на психіку людей. Характеристика категорій культури. Ментальні комплекси. Структурні елементи культурного простору. Структура культурного простору: духовна, соціальна, технологічна. Сміслові виміри соціальної інформації в культурних формах.

Тема 6. Специфіка культури первісного комплексу та ранніх державних утворень Близького і Далекого Сходу

Історична, археологічна та антропологічна періодизація розвитку культур первісного суспільства і давніх державних утворень. Ранні етапи формування культури в різних регіонах світу. Первісна культура як культурологічне поняття.

Особливості первісної культурно-історичної епохи. Первісна епоха як основа культури людства. Особливості Стародавнього Сходу: традиційність, консерватизм, життєздатність, синкретизм. Релігійна та екологічна свідомість. Уявлення про світ і людину у стародавніх країнах Близького і Далекого Сходу IV – III тис. до н.е. (Месопотамія, Стародавній Єгипет, Стародавній Іран, Стародавня Індія і Китай).

Культура Месопотамії. Стародавні цивілізації на території Передньої Азії та Північно-Східної Африки: Вавилон, Шумер, Єгипет, Ассирія, Аккад. Характерні форми месопотамської культури. Релігійно-міфологічні уявлення. Клинописна писемність, розвиток освіти, бібліотечна справа, здобутки науковопрактичних знань. Література. Архітектура та образотворче мистецтво.

Культура Стародавнього Єгипту. Виникнення рабовласницької держави в Єгипті. Ієрогліфічна писемність. Релігійно-міфологічні уявлення. Стародавні пам'ятки релігійної та світської літератури. Потойбічне життя у світогляді стародавніх єгиптян. Культ фараона. Писемність, освіта та розвиток наукових знань. Монументальне будівництво.

Особливості культури Східного Середземномор'я. Культура Фінікії та Юдеї. Ремесло і торгівля. Винайдення алфавітного письма. Монотеїстична

релігія юдаїзму. Старий Завіт – священна книга юдеїв та християн. Біблія як джерело історії і пам'ятка культури.

Культура Стародавньої Індії. Стародавні цивілізації в долині Інду. Релігійний критерій у культурі Стародавньої Індії. Соціальний устрій індійського населення. Ведизм, брахманізм, індуїзм, буддизм. Ведична література. Писемність, освіта та наукові знання. Мистецтво та його зв'язок з релігійними уявленнями.

Стародавній Китай. Формування давньокитайської цивілізації. Ритуал та етика в традиційному Китаї. Релігійно-філософські вчення (конфуціанство, буддизм, легізм, моїзм, даосизм). Своєрідність мистецтва. Писемність та література. Наукові знання, давньокитайські винаходи. Архітектурні форми Китаю. Китайська культура і Захід.

Тема 7. Феномен античної культури

Поняття «античність» і «античний світ». Античність – тип культури: космологізм; полісність; антропоцентризм; міфологізм.

Культура Давньої Греції. Основні етапи розвитку давньогрецької культури: Крито–Мікенська культура. Ахейська Греція. Її особливості і характерні риси. Культурна спільність її населення. Гомерівський епос.

Архаїчна Греція. Специфіка світорозуміння, міфологічні та релігійні вірування. Поеми Гомера. Утворення полісів. Боги грецького Олімпу. Література і мистецтво. Від релігії до філософії – Піфагор, Геракліт, Демокріт, софісти, Сократ.

Розквіт грецької культури в епоху класики. Платон і Аристотель. Наукове знання і розквіт мистецтва. Давньогрецька скульптура (Поліктет, Мирон, Фідій, Лісіпп, Пракситель та ін.). Олімпійські та інші ігри.

Елліністична доба. Вплив грецької культури на культуру Близького і Середнього Сходу.

Культура Стародавнього Риму. Характер римської культури: цивільність, практицизм, утилітарність, нормативність, видовищність. Домінанти римської культури: логіка, релігія, практично-прикладні науки. Спадкоємність і самобутність давньоримської культури. Етрусська культура. Культура Стародавнього Риму за правління царів. Римська рабовласницька республіка. Римське право. Система освіти. Римська поезія і проза. Сатира. Ораторське мистецтво. Своєрідність світогляду римлян, їх архітектура і література. Філософія і юриспруденція в житті римлян.

Культура періоду Римської імперії. Досягнення в культурі і мистецтві. Від релігії общини до світової релігії. Римський скульптурний портрет. “Золотий вік” у розвитку літератури доби Октавіана Августа (Вергілій, Гораций, Овідій). Відлуння античності в культурному житті Європи.

Тема 8. Середньовіччя як культурно-історична епоха

Загальна характеристика доби Середньовіччя як етапу розвитку світової культури. Проблема періодизації середньовічної культури. Типові риси середньовічної культури: теоцентризм, догматизм, канонічність,

дидактизм, самозаглибленість, аскетизм, символізм, алегоризм. Релігійність як домінанта культурно-історичної епохи.

Культура Західноєвропейського середньовіччя. Зародження культурно-історичної спільності європейських народів у результаті синтезу спадщини античної культури, християнства і народних культур варварів. Символізм і містицизм середньовічного мислення. Філософська тріада середньовіччя: Бог – світ – людина. Християнство і його вплив на культуру західноєвропейського Середньовіччя: патристика та схоластика, чернечі ордени. Взаємовідносини християнської церкви і держави.

Утвердження міського самоврядування. Розвиток шкільної та університетської освіти. Університет як якісно новий тип навчального закладу. Середньовічні школи. Сім вільних мистецтв, їх сутність. Героїчний епос. Лицарство як культурне явище середньовічної Європи. Романський та готичний стилі в архітектурі. Літургія і карнавал. Клерикальна і світська культура. Живопис. Музика. Міська культура. Своєрідність театральних вистав.

Культура Візантії. Періодизація візантійської культури. Виникнення Візантійської імперії. Зародження нової ідеології і перехід від язичництва до християнства. Формування системи християнського богослов'я, храмового мистецтва та іконопису. Вплив культури Візантії на країни середньовічної Європи і Київську Русь. Література. Вселенські собори і розкол християнства. Отці церкви: Григорій Богослов, єпископ Євсей. Історіографія, хронографія. Константинопольський університет. Храм святої Софії в Константинополі – найвище досягнення мистецтва.

Культура епохи Відродження. Зміст терміну Відродження. Передумови нового світогляду і культури доби Відродження. Ідеологія гуманізму, її сутність і прояв у наукових і філософських працях, мистецьких творах. Роль античної спадщини у піднесенні культурного життя Європи. Періодизація італійського Ренесансу. Антропоцентризм як домінанта культурної епохи. Особливості італійського Ренесансу і Північного Відродження. Утопічний соціалізм. Томас Мор, Томмазо Кампанелла. Раннє Відродження: флорентійська Платонівська Академія та розвиток літератури. Високий Ренесанс. Творчість Леонардо да Вінчі, Рафаеля Санті, Мікеланджело Буонарроті. Пізнє Відродження. Культурне значення італійського Ренесансу.

Становлення художньої літератури гуманізму – Франческо Петрарка, Джованні Бокаччо, Данте Аліг'єрі, Франсуа Рабле, Мігель де Сервантес, Фелікс Лопе де Вега, Уільям Шекспір.

Наука в епоху Відродження, великі мореплавці та географічні відкриття, початок книгодрукування. Причини краху ренесансного ідеалу. Здобутки культури доби Відродження, їх місце у загальносвітовому культурному процесі.

Культура Нового часу. Типові риси культури Нового часу: антропоцентризм, сцієнтизм, європоцентризм. Раціоналізм як домінанта новочасної культури. Реформаторський рух у Європі та його зв'язок з культурою Ренесансу. Протестантизм як наслідок Реформації (лютеранство,

кальвінізм, англіканство). та його вплив на формування нової культурної традиції. Контрреформаційний рух. Художні напрями XVII століття. Стили в художній культурі: бароко і класицизм. Розвиток природознавства та інших наук. Геліоцентрична система М. Коперника, ідеї Дж. Бруно.

Доба Просвітництва: культ розуму як домінанта культури. Англійське та німецьке Просвітництво. Особливості французького Просвітництва. Рух Просвітництва в інших країнах. Сентименталізм у художній культурі XVIII ст. Стиль рококо, його своєрідність.

Історія культури XIX століття. Традиційні новочасні цінності культури XIX ст.: антропоцентризм, раціоналізм, сцієнтизм, європоцентризм. Науковотехнічний прогрес. Історичне значення досягнень культури XIX ст. Мистецькі напрями XIX століття.

Мистецький плюралізм XIX ст. Романтизм, реалізму, натуралізм, імпресіонізм, модернізм і постмодернізм. Особливості та течії постімпресіонізму. Символізм та еклектизм у мистецтві XIX ст.

Тема 9. Новітня культурно-історична епоха

Особливості історії культури XX ст.: занепад традиційних засад, духовна криза, поширення маскультури. Культурологічна думка про XX століття. Проблема формування нової філософсько-світоглядної парадигми. Масова та елітарна культура. Становлення кіномистецтва.

Модернізм як культурний феномен. Особливості мистецького життя XX століття: реалістична та модерністська тенденції. Новітні авангардистські течії в мистецтві західних країн.

Історія культури доби постмодернізму. Реалістична тенденція в культурі другої половини XX століття. Особливості постмодернізму: заперечення традицій, норм, цінностей, прагнення до необмеженої свободи. Мистецтво постмодернізму як грандіозний художній експеримент, перехід до нової епохи. Феномен американської культури. Здобутки художньої культури XX ст.

Стан розвитку сучасної культури, визначення її характеру та специфіки. Причини кризи культурного процесу та пошуки альтернативних шляхів її подолання і вирішення складних питань. Проблеми глобалізації в культурному вимірі. Культурні феномени XX століття: Японія, Китай, арабський Схід, Африка, Латинська Америка. Сучасний світ як культурна єдність в багатоманітті.

Світ культури особистості. Поняття про інтелектуальну, психологічну, моральну культури. Культура поведінки та культурні сценарії діяльності. Проблеми професіоналізму і професійної культури. Ціннісні орієнтації, мотивація їх вибору та визначення власної життєвої позиції.

Тема 10. Основні тенденції розвитку української культури

Періодизація історії української культури. Українська ментальність. Поняття ментальності та національного характеру. Етно- та культурогенез українського народу.

Кам'яний вік на території України. Трипільська культура. Періодизація кам'яного віку на території України. Формування культурно-господарських зон у межах України. В. Хвойко та відкриття Трипільської культури. Духовна культура трипільців. Мистецтво.

Кочові племена та їхня роль у формуванні української культури. Античні колонії Північного Причорномор'я. Кіммерійці: проблема етнічної та культурної належності. Скіфи в давній українській культурі. Сармати на території Північного Причорномор'я. Значення грецьких колоній у формуванні культури тубільного населення Північного Причорномор'я.

Культура східних слов'ян: міфологічний простір та релігійні вірування. Проблема походження східнослов'янських племен. Формування культури літописних племен: поляни, древліани, уличі, тиверці, білі хорвати, дуліби. Особливості релігійного культу східнослов'янських племен.

Культура Київської Русі. Зародження і розвиток держави Київська Русь. Взаємозв'язки культури Київської Русі з культурами інших народів. Київська Русь і Візантія. Специфіка феодальної системи у суспільстві Київської Русі. Вплив християнства на формування нового типу руської культури. Розвиток мистецтва в Київській Русі. Розвиток писемності, освіти та літератури. Архітектура та образотворче мистецтво (фрески, мозаїки, ікони). Київської Русі. Книжкова мініатюра. Музика, танці.

Культура Галицько-Волинського князівства. Характерні риси культурного феномену Галицько-Волинського князівства. Галицька архітектурна школа. Сакральна архітектура Львова. Європейські тенденції в розвитку культури Галичини та Волині.

Українська культура литовсько-польської доби. Особливості формування культури України в складі Великого Князівства Литовського. Люблінська та Берестейська унії. Острозька Біблія, Пересопницьке Євангеліє. Книгодрукування. Національна самовизначеність. Поширення ідей гуманізму, Відродження, Реформації, раннього Просвітництва. Острозька академія. Організація Києво-Могилянського колегіуму. Синкретизм культури кінця XV – першої половини XVII ст. Проблема формування української ідентичності.

Культура України часів Гетьманщини. Формування козацької держави. Визвольна війна українського народу середини XVII ст. та її вплив на культурне життя України. Києво-Могилянська академія – центр освіти і науки. Просвітницька діяльність П. Могили, Ф. Прокоповича, І. Гізеля, Д. Туптала, О. Кониського, С. Яворського та ін. Українське бароко – феномен національно-культурної творчості XVII – XVIII ст. Архітектурне мистецтво України. Світоглядно-естетичні засади українського бароко.

Літературне бароко: від Івана Вишенського, Мелетія Смотрицького до Григорія Сковороди. Жанри: віршована література, шкільна драма, проповідницька проза, житійна література, передмови післямови, історіографія. Полемічна література. Ренесанс в українській архітектурі. Іван Мазепа та розквіт української барокової культури. Братства як соціокультурний феномен.

Втрата самостійності Української православної церкви. Церква як засіб поширення російської імперської політики в сфері культури. Укази Петра I, Катерини II про заборону друку, викладання українською мовою.

Україна під гнітом Польщі, Росії та Австрії.

Г.С. Сковорода – великий український філософ. Формування української національної ідеї в середовищі української козацької старшини. Витоки українського романтизму. Початки українського професійного театру.

Тема 11. Українська культура другої половини XIX століття – XXI ст.

Характерні риси культурно-національного відродження та його періодизація. Початок нової української літератури. І. Котляревський.

Харківський та Київський університети як осередки української культури і науки. Народницький період: особливості та етапи розвитку. Кирило-Мефодіївське товариство. М. Костомаров, П. Куліш, Т. Шевченко – культурне самоутвердження української нації. Реформа 1861 року та зміна соціокультурної ситуації в Україні.

Культурні та політичні здобутки Галичини. Просвітницьке товариство «Руська трійця», «Русалка Дністровая», Товариство «Просвіта» (1868 р.). Наукове товариство ім. Т. Шевченка. Драматургія М. Старицького, І. Карпенка-Карого, М. Кропивницького. Заснування першого українського професійного театру. Музика. Творчість П. Ніщинського та М. Лисенка. Образотворче мистецтво й архітектура другої половини XIX ст.

Літературна та наукова діяльність І. Франка. М. Грушевський як історик та громадський діяч. Творчість Л. Українки, М. Коцюбинського, В. Стефаника, В. Винниченка, О. Олеса. «Молода муза».

Імпресіоністські та модерністські тенденції в творчості українських художників. Українська графіка. Витоки українського модернізму.

Сучасне українське національно-культурне та державне відродження. Політика «українізації» в 20-х роках XX століття. Підвищення ролі української інтелігенції. Ідейно-політична боротьба М. Хвильового. Літературні течії 20-х рр. Втрати і здобутки української культури в 40–50-х роках XX ст. Політичні, ідеологічні та культурні наслідки великого терору. Мовна політика. Проблеми розвитку художньої творчості.

Розквіт українського кіномистецтва 50–80-х рр. С. Параджанов, Ю. Ільєнко, І. Миколайчук. Музичне, образотворче мистецтво. Дисидентський рух. Українське авангардне мистецтво.

Елементи духовного та інтелектуального опору в сфері культури. Виникнення умов для мистецького плюралізму. Відродження національної культури і мови. Становлення національної церкви. Національно-культурні товариства. Дипломатичне визнання України. Роль національної культури в утвердженні і розвитку незалежної держави. Українська культура як вияв духовного життя народу.

Перелік питань до іспиту

1. Висвітліть історію формування культурології як науки.
2. Охарактеризуйте культурологію, її предмет та завдання.
3. Обміркуйте функції культури.
4. Визначте різні підходи до класифікації культур.
5. Поясніть структуру культури.
6. Охарактеризуйте первісність як епоху зародження культури.
7. Розкрийте особливості первісного мистецтва та вкажіть чому його вважають підґрунтям наступних етапів розвитку культури.
8. З'ясуйте, в чому полягали релігійно-міфологічні уявлення жителів Месопотамії.
9. Проаналізуйте писемність, наукові знання, освіту та літературу Дворіччя.
10. Простежте особливості та здобутки мистецтва Межиріччя.
11. Охарактеризуйте культуротворчу роль релігійних уявлень давніх єгиптян.
12. Простежте розвиток наукових знань, техніки та архітектурного будівництва у Стародавньому Єгипті.
13. Поясніть, як розвивалися писемність, література та образотворче мистецтво у Стародавньому Єгипті.
14. З'ясуйте специфіку міфології Єгипту.
15. Визначте особливості соціального устрою індійського населення та поясніть його вплив на розвиток давньоіндійської культури.
16. Охарактеризуйте релігійні вірування Стародавньої Індії.
17. Проаналізуйте писемність, освіту та наукові знання Стародавньої Індії.
18. Охарактеризуйте релігійно-філософські вчення Стародавнього Китаю.
19. Проаналізуйте писемність, літературу та наукові знання Стародавнього Китаю.
20. Простежте особливості розвитку мистецтва Давнього Китаю.
21. Розтлумачте внесок культури Арабського Сходу до скарбниці світової культури.
22. Охарактеризуйте досягнення Античної культури.
23. Дайте загальну характеристику культур Греції і Риму.
24. З'ясуйте, як розвивалася скульптура і архітектура Давньої Греції.
25. Порівняйте егейський (крито-мікенський) та героїчний (гомерівський) періоди давньогрецької культури.
26. Простежте розвиток давньогрецької культури в архаїчний та класичний періоди.
27. Висвітліть елліністичний період давньогрецької культури.
28. Проаналізуйте особливості культури Стародавнього Риму.
29. Порівняйте етрусський та царський період давньоримської культури.
30. Висвітліть культуру Римської республіки та Римської імперії.
31. Дайте характеристику ранньохристиянської культури.
32. Поясніть актуальність та значення Античної культури.

33. Охарактеризуйте характерні риси середньовічної культури Візантії.
34. Розкрийте значення візантійської культури та охарактеризуйте її вплив на традиції Київської Русі.
35. З'ясуйте здобутки культури раннього західноєвропейського Середньовіччя.
36. Порівняйте романський і готичний стилі в мистецтві Середньовіччя.
37. Поясніть феномен лицарської куртуазної культури.
38. Розкрийте зміст Ренесансу як культурологічного поняття.
39. Проаналізуйте гуманістичний зміст культури епохи Відродження.
40. Охарактеризуйте європейську культуру Реформації і Просвітництва.
41. Розкрийте історичні передумови та ідейні витоки Реформації.
42. Поясніть наслідки та культурно-історичне значення Реформації.
43. Висвітліть типові риси естетики бароко.
44. Дайте характеристику класицизму у літературі, архітектурі, живописі.
45. Висвітліть художньо-естетичні напрями доби Просвітництва.
46. З'ясуйте основні віхи історії та характерні риси культури ХІХ ст.
47. Висвітліть роль науки та техніки в культурі ХІХ ст.
48. Витлумачте значення епохальних відкриттів у науці і техніці ХІХ ст.
49. Охарактеризуйте романтизм як художньо-естетичний напрям.
50. Поясніть особливості імпресіонізму як художньо-естетичного напрямку.
51. Розкрийте особливості історії культури Новітньої доби.
52. Простежте особливості культури ХХ ст.
53. Розкрийте комплекс проблем щодо феномена маскультури.
54. Порівняйте модерністську та реалістичну тенденції в культурі ХХ ст.
55. Поясніть феномен постмодернізму.
56. Розкрийте суть історії світової культури як єдності у множинності, цілісності і багатоманітності.
57. Охарактеризуйте культуру у контексті глобальних проблем сучасності.
58. Проаналізуйте специфіку кам'яного віку на території України та охарактеризуйте Трипільську культуру.
59. З'ясуйте значення скіфів у історії української культури.
60. Проаналізуйте культура грецьких колоній Північного Причорномор'я.
61. Охарактеризуйте міфологію слов'янського язичництва.
62. Висвітліть специфіку запровадження християнства в Київській Русі.
63. Наведіть приклади рецепції культурних надбань християнства у культурі Київської Русі.
64. Простежте розвиток писемності і літописання Київської Русі.
65. Охарактеризуйте наукові знання Київської Русі.
66. Висвітліть розвиток архітектури і живопису в Київській Русі.
67. Простежте суспільно-політичні та економічні передумови розвитку культури Галицько-Волинського князівства.
68. Порівняйте культуру Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.
69. Визначте структуру та діяльність Острозького культурно-освітнього осередку.

70. Проаналізуйте внесок П. Могили у розвиток української культури.
71. З'ясуйте значення козацтва як феномену світової культури.
72. Охарактеризуйте специфіку козацького барокового мистецтва.
73. Обміркуйте специфічні особливості української культури доби козацько-гетьманської держави та охарактеризуйте культурну значущість українського бароко (друга пол. XVII – середина XVIII ст.).
74. Висвітліть значення Києво-Могилянської академії як центру української культури й освіти.
75. Охарактеризуйте видатних українських діячів культури Просвітництва.
76. Висвітліть розвиток музичної культури і театрального мистецтва України XVI – першої половини XVII ст.
77. Визначте гуманістичні та реформаційні ідеї у філософській думці України.
78. Охарактеризуйте братства як соціокультурний феномен.
79. Визначте основні напрямки розвитку культури України в часи пробудження української національної свідомості (друга пол. XVIII – XIX ст.)
80. Вкажіть характерні риси української літератури Нового часу.
81. Висвітліть особливості української культури першої половини XIX ст.
82. Охарактеризуйте розвиток української культури другої половини XIX ст.
83. Визначте роль товариства «Просвіта» у відродженні української культури.
84. Простежте особливості українського барокового мистецтва.
85. Проаналізуйте сучасне українське національно-культурне відродження.
86. Охарактеризуйте український мистецький авангард XX ст.
87. Порівняйте проблеми, втрати і здобутки української культури 40–80-х рр. XX ст.
88. Висвітліть розвиток культури Буковини.
89. Визначте роль і місце української культури у формуванні національної самосвідомості українців.
90. Розкрийте характерні риси українського постмодерну та їх прояви в українській культурі.

Рекомендована література

1. Абрамович С.Д. Зарубіжна та українська культура: В 2 ч. Чернівці: Видавництво ЧТЕІ, 2002. 412 с.
2. Абрамович С., Баженова С., Чікарькова М. Культура Стародавнього світу в ілюстраціях. Київ: ФОП Гуляєва В.П., 2020. 340 с.
3. Абрамович С., Чікарькова М. Культурологія: Навч. посіб. Київ: Кондор, 2018. 452 с.
4. Балух В. О. Історія античної цивілізації: У 3-х т. Чернівці: ТОВ Видавництво «Наші книги», 2008.
5. Балух В.О., Коцур В.П. Ранньомодерна Європа: підручник. Чернівці: Наші книги, 2016. 704 с.
6. Балух В.О. Візантиністика: Курс лекцій. Чернівці: Книги – ХХІ, 2006. 606 с.
7. Балух В.О. Культурно-просвітницькі та ідейно-ціннісні виміри осмислення християнського вчення: монографія. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2014. 464 с.
8. Балух В.О., Возний І.П., Коцур В.П. Історичні портрети античності та середньовіччя: Підручник. Чернівці: Книги – ХХІ, 2007. 502 с.
9. Балух В.О., Коцур В.П. Історія середніх віків: У 2-х т. Чернівці: ТОВ «Видавництво «Наші книги»», 2009-2010.
10. Бокань В. Культурологія: Навч. посібник для вищих навчальних закладів. Київ: МАУП, 2000. 136 с.
11. Бокань В.А., Польовий Л.П. Історія культури України: Навч. посіб. Київ: МАУП, 1998. 232 с.
12. Виткалов В.Г. Українська культура: Сторінки історії ХХ ст. Рівне: Видавнича фірма «Ліста», 1997. 433 с.
13. Виткалов В.Г., Митровка М.М. Українська культура: методичне забезпечення курсу (навчально-методичний посібник для студентів гуманітарних навчальних закладів). Рівне: Волинські обереги, 2001. 168 с.
14. Возний І.П. Історико-культурний розвиток населення межиріччя Верхнього Сірету та Середнього Дністра в Х – XIV ст.: У 2 ч. Чернівці: Золоті литаври, 2009.
15. Возний І.П. Дохристиянські вірування давнього та середньовічного населення України: Підручник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. 424 с.
16. Возний І.П. Культура України ХХІ століття. Підручник. Чернівці: Місто, 2022, 448 с.
17. Возний І.П. Історична та теоретична культурологія. Підручник. Чернівці: Чернівецький національний університет. 2017. 380 с.
18. Гаврющенко О.А., Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія культури: Навч. посіб. / Наук. ред. В.М. Шейко. Київ: Кондор, 2004. 763 с.
19. Греченко В. А., Чорний І. В., Кушнерук В. А., Режко В. Історія світової та української культури: Підруч. для вищ. закл. освіти. Київ: Літера,

2000. 464 с.
20. Грищенко В. Людина і культура: Навч. посіб. Київ: Либідь, 2000. 368 с.
  21. Європейська та українська культура в картинах: навч. посіб. / За ред. І.З. Цехмістро, В.І. Штанько, В.С. Старовойт, В.М. Леонтєвої. Київ : Центр навч. л-ри, 2003. 319 с.
  22. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст. Київ : «Основа», 1993. 126 с.
  23. Історія світової культури. Культурні регіони: Навч. посіб. / Керівник авт. колективу Л.Т. Левчук. Київ: Либідь, 1997. 446 с.
  24. Історія світової культури: Навч. посібник / Кер. авт. колективу Л. Левчук. Київ: Либідь, 2000. 366 с.
  25. Історія української культури: У 5-ти т. – Т.1. Історія культури давнього населення України. Асєєв Ю.С., Баран В.Д., Баранов І.А. Київ: Наукова думка, 2001. 1134 с.
  26. Історія української культури / Під заг. ред. І. Крип'якевича. Львів, 1937. 718 с.
  27. Історія української та зарубіжної культури / За ред. С.М. Клапчука, В.Ф. Остафійчука. Київ: Знання, 2002. 351 с.
  28. Кордон М.В. *Українська та зарубіжна культура*: Підручник. 3-тє видання. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 584 с.
  29. Кормич Л.І., Багацький В.В. Культурологія (історія і теорія світової культури ХХ ст.): Навч. посіб. Харків: Одисей, 2002. 304 с.
  30. Косянчук Л.Г. Історія української та світової культури. Тернопіль: Астон, 2001. 392 с.
  31. Кравець М.С. Культурологія: розвиток культури в інформаційному вимірі: підручник для студентів вищих навчальних закладів I – IV рівнів акредитації, природничих та технічних спеціальностей. Дисципліна за вибором. Львів: Новий Світ2000, 2019. 260 с.
  32. Культурологія. Короткий термінологічний словник: Навч. посіб. Чернівці: Рута, 2002. 152 с.
  33. Культурологія: Навч. посіб. / За заг. ред. докт. істор. наук, проф. М.М. Стрішенця. Тернопіль: Астон, 2004. 148 с.
  34. Культурологія: теорія та історія культури. Навч. посіб. / За ред. І.І. Тюрменко, О.Д. Горбула. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 368 с.
  35. Ле Гофф Ж. Цивілізація середньовікового Запада / Пер. з фр. (Общ. ред. Ю.Л. Бессмертного) Москва: Прогресс-Академія, 1992. 376 с.
  36. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. посібник. Вид. 2-ге. / За ред. А. Яртіся, В. Мельника. Львів: Світ, 2005. 568 с.
  37. Наливайко Д.С. Искусство: направления, течения, стили. Киев: Мистецтво, 1981. 121 с.
  38. Огієнко І. Українська культура: Коротка історія культурного життя українського народу. (Репринтне видання) 1918 р. Київ.: Абрис, 1991. 189 с.
  39. Подольська Є.А., Лихвар В.Д., Іванова К.А. Культурологія: Навч.

- посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 288 с.
40. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. Навч. посіб. Харків: Основа, Київ : Т-во «Знання», КОО, 1999. 366 с.
  41. Теорія та історія світової і вітчизняної культури: Підруч. / Горбач Н.Я., Гецей С.Д., Російська З.П. та ін. Львів: Каменяр, 1992. 166 с.
  42. Українська і зарубіжна культура. Навч. посіб. / За ред. М.М.Заковича. Київ: Т-во «Знання». КОО, 2001. 622 с. 2
  43. Українська культура: Історія і сучасність: Навч. посіб. / За ред. С.О. Черепанової. Львів: Світ, 1994. 456 с.
  44. Українська художня культура: Навч. посібник. / За ред. І.Ф. Ляшенка. Київ : Либідь, 1966. 416 с.
  45. Українці: народні вірування, повір'я, демонологія. / Упор. О.О. Буряк. Київ: Либідь, 1991. 521 с.
  46. Феномен культури у гуманітарному дискурсі: монографія / За заг. Наук. Ред. В.О. Балуха. Чернівці: ЧНУ імені Юрія Федьковича, 2020. 352 с.
  47. Хоменко В.Я. Українська і світова культура: Підручник. Київ: Україна, 2002. 333 с.
  48. Художня література світу: Європейський культурний регіон: Навч. посіб. / Н.Е. Миропольська, Є.В. Белкіна, Л.М. Масол, О.І. Оніщенко. Київ: Вища школа, 2003. 191 с.
  49. Чікарькова М. Сучасна культура. Проблеми аксіології і термінології. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2018. 240 с.
  50. Шевнюк О.Л. Українська та зарубіжна культура: Навч. посіб. Київ : Знання-Прес, 2002. 277 с.
  51. Шейко В.М. Історія української художньої культури: Навч. посіб. / Під ред. авт. Харків: ХДІК, 1991. 92 с.
  52. Шкрібляк М.В. «Церковний Переяслав» на тлі унійних колізій і політико-ідеологічних стратегій ранньомодерної України-Руси: монографія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2016. 400 с.

Додаткова література

1. *Антична література*. Київ: Вища школа, 1976. 438 с.
2. Возний І.П. *Історія культури України* (навчальні тести, методичний посібник для самостійної роботи студентів спеціальності 034 «Культурологія»). Чернівці: Чернівецький ун-т, 2021. 460 с.
3. Воропай О. *Звичаї нашого народу: Етнографічний нарис*. Київ: Оберіг, 1993. Т. I, II.
4. Грушевський М.С. *Ілюстрована історія України*. Київ: Наукова думка, 1992. 544 с.
5. Іларіон Митрополит. *Дохристиянські вірування українського народу*. Київ: АТ «Обереги», 1991. 424 с.
6. Ігнатенко М.А. *Генезис сучасного художнього мислення*. Київ: Наук, думка, 1986. 126 с.

7. *Історія українського мистецтва*: В 6 т. Київ, 1986. Т 3.
8. *Історія української культури*: Курс лекцій (під загальною редакцією доктора історичних наук С.О.Костишевої. Київ: ІВЦ «Видавництво «Політехніка»», 2010. 334 с.
9. *Історія української культури*: навчальний посібник для студентів і курсантів вищих навчальних закладів МВС України / авт. кол.; за ред. М.П. Гетьманчука. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011. 348 с.
10. Колтунов О.Ю., Уварова О.О. *Історія української культури* : навч. посібник. Одеса : ОНМедУ, 2011. 316 с.
11. Крижановська Н.Є., Нефьодов Д.В. *Історія української культури: навчально-методичний посібник*. Херсон: Грін Д.С., 2015. 200 с.
12. Нечуй–Левицький І. *Світогляд українського народу. (Ескіз укр. міфології)*. Київ: АТ «Обереги», 1992. 88 с.
13. Марченко П.М. *Козаки – Мамаї*. Київ: Опішна, 1994. 198 с.
14. Мицик Ю.А., Плохій С.М., Сторотенко І.С. *Як козаки воювали. (Історичні розповіді про запорізьке козацтво)*. Дніпропетровськ: Промінь, 1990. 302 с.
15. *Нарис історії «Просвіти»* / Р. Іванчук, Т. Камарець, І. Мельник, А.Середяк. Львів; Краків; Париж: Просвіта, 1993. 232 с.
16. Пальм Н.Д., Гетало Т.Є. *Історія української культури* : навчальний посібник. Харків: Вид. ХНЕУ, 2013. 296 с.
17. Петров В. *Діячі української культури (Жертви більшовицького терору)*. Нью-Йорк: Вид-во «Пролог», 1959. 80 с.
18. Поліщук С.П. *Історія культури: Короткий довідник*. Київ: Український Центр духовної культури, 2000. 196 с.
19. Плачинда С.П. *Словник давньоукраїнської міфології*. Київ: Український письменник, 1993. 63 с.
20. Чмихов М.О. *Давня культура*: Навч. посіб. К: Либідь, 1994. 288 с.
21. Шабанова, Ю.О., Тарасова, Н.Ю., Дичковська, О.Я. *Історія української культури*: Навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей денної та заочної форм навчання. Дніпропетровськ: (б. в.), 2012. 141 с.

Загальна шкала та критерії оцінювання результатів вступних випробувань

Іспит відбувається у тестовій формі. Зміст тестових завдань відповідає змістові цієї програми. Абитурієнт отримує методом довільного комп'ютерного вибору 20 тестових завдань, які збалансовано відтворюють теми програми. У кожному з тестових завдань із чотирьох варіантів правильним є лише один. За правильну відповідь на кожне тестове завдання абитурієнтові присвоюється 5 балів. До суми всіх отриманих за правильні відповіді балів додаються 100 балів, ця сума і є результатом за іспит. Іспит оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів (з урахуванням фактору «склав / не склав»). Оцінка оголошується абитурієнтові в день складання іспиту.

Оцінку «ВІДМІНО» (175-200 балів) абитурієнт одержує, коли дає коректні відповіді не менше, як на три чверті тестових завдань. Це свідчить, що він має належне розуміння змісту культурологічних понять і категорій, функцій та типологічних класифікацій культури, впевнено аналізує специфіку культури на різних історичних відтинках розвитку людства, демонструє ґрунтовні знання суті провідних концепцій культурології, обізнаний з основною та додатковою літературою з відповідної проблематики, вміє аналізувати першоджерела, аргументувати власну позицію з актуальних дискусійних проблем культурології.

Оцінку «ДОБРЕ» (150-174 балів) абитурієнт отримує за наявності адекватного розуміння змісту культурологічних понять і категорій, вміння давати характеристику специфіки культури на різних історичних етапах розвитку людства; в разі якщо знає суть концепцій культурології, обізнаний з основною літературою з відповідної проблематики, має досвід аналізу першоджерел, проте має окремі прогалини в знаннях й аналітичних навичках щодо питань культурології.

Оцінку «ЗАДОВІЛЬНО» (125-149 балів) абитурієнт заслуговує, якщо він загалом розуміє зміст культурологічних понять і категорій, може охарактеризувати специфіку культури на різних історичних відтинках часу розвитку людства, але не повною мірою знає суть концепцій культурології, недостатньо обізнаний з літературою з відповідної проблематики, опрацював лише окремі з належних першоджерел та засвоїв їхній зміст неточно, недостатньо аналізує фахові культурологічні проблеми.

Оцінка «НЕЗАДОВІЛЬНО» (0-124 бали). Її заслуговує відповідь абитурієнта, який не розуміє зміст культурологічних понять і категорій, не здатен охарактеризувати специфіку культури на різних історичних етапах розвитку людства, не обізнаний зі змістом навіть основної фахової літератури.

Зав. кафедри філософії та культурології

Ольга РУПТАШ

Декан філологічного факультету

Борис БУНЧУК